

Supplerende samlenotat vedr. rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 23.-24. april 2007

Dagsordenspunkt 15: Henstilling fra Kommissionen til Rådet om Det Europæiske Fællesskabs deltagelse i forhandlingerne om kommerciel hvalfangst i Den internationale Hvalfangst-kommission (IWC)

SEK (2007) 115 endelig

Revideret udgave af Udenrigsministeriets grundnotat oversendt 14. marts 2007. Ændringer er fremhævet med fed skrift.

1. Resumé.

*Kommissær Dimas præsenterede ved rådsmødet (miljø) den 20. februar 2007 – under punktet ”Eventuelt” Kommissionens fortrolige henstilling til Rådet om Det Europæiske Fællesskabs deltagelse i forhandlingerne om kommerciel hvalfangst i Den internationale Hvalfangstkommission (IWC). **Sagen har én gang siden været behandlet i de faste repræsentanternes komité.** Sagen ventes snarest at komme til behandling i en rådsarbejdsgruppe. Forslaget vurderes umiddelbart ikke at have konsekvenser for hverken statsfinanserne eller samfundsøkonomien **i Danmark.** Heller ikke miljøet eller beskyttelsesniveauet i Danmark vil ændre sig, idet hvaler i forvejen er totalfredet i EU’s farvande. Regeringen deler EU-kommissionens synspunkt om, at verdens hvalbestande skal sikres den bedst mulige beskyttelse mod uforsvarlig udnyttelse. Regeringen finder imidlertid ikke, at Kommissionens forslag er det rette redskab til at nå dette mål. **Vedtagelsen af Kommissionens forslag vil herudover skabe problemer med opretholdelsen af Rigsfællesskabets samlede interesser i IWC.***

2. Baggrund

Kommissær Dimas præsenterede ved rådsmødet (miljø) den 20. februar 2007 – under punktet ”Eventuelt” Kommissionens fortrolige henstilling til Rådet om Det Europæiske Fællesskabs deltagelse i forhandlingerne om kommerciel hvalfangst i Den internationale Hvalfangstkommission (IWC).

Kommissionen finder, at den overordnede målsætning for EU bør være en opretholdelse af moratoriet mod kommerciel hvalfangst, at EU bør optræde samlet med denne målsætning i IWC, og at Kommissionen skal bemyndiges til at forhandle på EU's vegne i IWC.

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionen begrundet sit initiativ med en henvisning til Habitatdirektivet, som beskytter alle hvalarter fra forstyrrelse, fangst eller planlagt aflivning i farvande, der henhører under Fællesskabets farvandsområde. Direktivet tillader ikke nogen genoptagelse af kommerciel hvalfangst på arter, der helt eller delvist, optræder i Fællesskabets farvandsområder.

Kommissionen begrundes endvidere sit initiativ med en henvisning til Washington-konventionen (CITES) om forbud mod handel med truede planter og dyrearter samt herudover med en henvisning til Fællesskabets Marine Strategi og et kommende direktiv til udmøntning af denne strategi.

Kommissionen oplyser, at hvor Fællesskabet har eksklusiv kompetence på fiskeriområdet er miljøpolitikken delt kompetence. For så vidt angår miljøpolitikken finder Kommissionen i medfør af artikel 174 i Traktaten en forpligtelse for Fællesskabet til at sikre bl.a. hvaler globalt. Til den ende kan der indgås aftaler med tredjeparter i henhold til artikel 175 og 300 i Traktaten.

Kommissionen henstiller derfor på basis af Traktatens artikel 300.1 til rådet om at bemyndige den til at deltage i forhandlingerne om kommerciel hvalfangst under IWC. Kommissionen skal i henhold til henstillingen bistå i dette arbejde af en komité bestående af medlemslande. Kommissionen tilføjer, at IWC's beslutninger vedrører miljømæssig beskyttelse, og at forhandlingerne herom falder under artikel 300.1 i traktaten, hvor beslutninger skal tages med kvalificeret flertal.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Kommissionen finder, at EU's miljøpolitik ikke vil kunne være effektiv i Fællesskabets farvandsområder, hvis den ikke følges op på globalt plan. Kommissionen peger på, at IWC er den ansvarlige internationale organisation vedrørende forvaltning og bevaring af hvalbestandene på globalt plan. IWC's formål, angives det, er at bevare og forvalte hvalbestande med henblik på at sikre en forsvarlig udvikling af hvalfangstindustrien.

Kommissionen peger på, at IWC kun tillader stater som medlemmer og at et arrangement, som kunne tilsikre at Fællesskabet kan blive medlem, forudsætter ratifikation af alle IWC's medlemslande af en protokol til IWC's konvention. EU's Råd – fremgår det af henstillingen – fulgte i 1992 ikke et forslag fra Kommissionens side om, at Fællesskabet skulle søge medlemskab af IWC. Kommissionen er på denne baggrund i dag observatør i IWC.

Det oplyses, at kommerciel hvalfangst blev midlertidigt suspenderet i 1986, da der på daværende tidspunkt var usikkerhed om de forskellige hvalbestandes biologiske status. Hoveddrøftelsen efterfølgende i IWC har siden været om de enkelte hvalbestandes biologiske situation er forbedret i et sådant omfang, at man – kontrolleret – kunne ophæve suspensionen af forbudet mod hvalfangst på disse arter. Disse drøftelser har, anføres det, ført til ekstremt polariserede konfrontationer mellem de stridende grupper i IWC, som med ca. halvdelen i hver af grupperne er henholdsvis for eller imod hvalfangst. Samtidig, angiver Kommissionen, er det en kendsgerning, at ledende medlemmer af IWC har modsat sig moratoriet og udfører, hvad der betegnes som videnskabelig hvalfangst.

Kommissionen nævner, at der på sidste årsmøde i IWC i juni 2006 blev vedtaget en resolution med simpelt flertal, som opfordrer til overvejelser om bæredygtig udnyttelse af hvaler, idet det bemærkes, at en ændring af hvalfangstforbudet kræver 75% af alle stemmer i IWC.

Kommissionen peger også på, at en anden resolution, som foreslog hemmelige afstemninger, kun manglede to stemmer for vedtagelse.

Kommissionen tilkendegiver, at forbudet mod hvalfangst falder i tråd med Fællesskabets politik, jfr. de tidligere nævnte retsakter. Kommissionen mener dertil, at det er vigtigt, at forbudet fortsat opretholdes. Kommissionen er derfor besluttet på at bruge Kommissionens observatørstatus i IWC fuldt ud med henblik på at sikre Fællesskabskoordinering, som tilsigter hvaler på verdensplan et højt beskyttelsesniveau.

Kommissionen foreslår konkret:

- at Rådet tillader Kommissionen, på vegne af Fællesskabet, at deltage i forhandlingerne om kommerciel hvalfangst i IWC for så vidt angår forhold, der henhører under Fællesskabets kompetence.
- at Kommissionen fører disse forhandlinger på vegne af Fællesskabet for så vidt angår forhold, der falder ind under Fællesskabets kompetence i konsultation med en komité bestående af medlemslandene og i overensstemmelse med forhandlingsdirektiver vedtaget af Rådet
- at Kommissionen og medlemslandene skal samarbejde nært for så vidt angår forhandlingerne vedrørende forhold, der er omfattet af blandet kompetence med henblik på at søge enhed i Fællesskabets internationale repræsentation.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og konsekvenserne herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes umiddelbart ikke at have konsekvenser for hverken statsfinanserne eller samfundsøkonomien i **Danmark**. Heller ikke miljøet eller beskyttelsesniveauet i Danmark vil ændre sig, idet hvaler i forvejen er totalfredet i EU's farvande. **Forslaget vil imidlertid kunne have konsekvenser for hvalfangstens ikke ubetydelige bidrag til samfundshusholdningen i Grønland, jf. nedenfor.**

9. Høring

Sagen **har været** sendt i høring hos interesseorganisationer med frist den 30. marts 2007. **Der er indkommet svar fra danske samt via Grønlands landsstyre fra en grønlandsk**

interesseorganisation, en grønlandsk kommune samt de grønlandske kommuners landsforening.

Dyrenes Beskyttelse opfordrer til, at regeringen støtter EU-kommissionens henstilling om Fællesskabets deltagelse i Den internationale hvalfangstkommission. Dyrenes beskyttelse finder i denne sammenhæng, at det svækker den danske regerings positive holdning til dyrevelfærd i specielt EU, at man ikke tilslutter sig de øvrige EU-landes synspunkt om opretholdelse af hvalfangst-moratoriet.

Greenpeace støtter i princippet en koordineret holdning blandt EU's medlemsstater i IWC imod kommerciel hvalfangst. Man tror dog ikke, at Kommissionens henstilling vil føre til dette resultat. Greenpeace støtter Kommissionens målsætning om, at EU samlet bør være mod kommerciel hvalfangst.

Forbrugerrådet har meddelt, at man ikke har ressourcer til at forholde sig til EU-kommissionens henstilling.

KNAPK (De grønlandske fiskere og fangers organisation) er af den opfattelse, at den danske regering ikke bør overlade forhandlingsretten omkring hvalerne i grønlandske farvande til EU.

Sisimiut Kommune (Grl.) mener ikke, at EU-landene bør optræde med en fælles holdning, idet dette kan skade Grønlands interesser.

KANUKOKA, som er "De grønlandske kommuners landsforening" kan ikke støtte, at EU indtræder som fuldgældigt medlem af IWC for som sådan at repræsentere Danmark, Færøerne og Grønland i hvalfangstsager.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Grønland og Færøerne er omfattet af Danmarks (Rigets) medlemskab af IWC, og regeringen er sig de særlige hensyn i forhold til Rigsfællesskabet bevidst. Regeringen deler EU-kommissionens synspunkt om, at verdens hvalbestande skal sikres den bedst mulige beskyttelse mod uforsvarlig udnyttelse, idet man samtidig fra dansk side støtter princippet om en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer på det bedst mulige videnskabelige grundlag. Regeringen finder imidlertid ikke, at Kommissionens forslag er det rette redskab til at nå dette mål.

Kommissionens forslag vil ikke bidrage til at løse op for den fastlåste situation, der eksisterer mellem de stridende fløje i IWC. Hertil kommer, at antallet af stemmer i organisationen ikke vil ændre sig, idet Fællesskabet ikke kan blive medlem, da kun stater kan blive medlemmer af IWC. Regeringen finder det vigtigt at holde sammen på IWC uden hvilket der ikke vil være et globalt forvaltningsorgan for hvaler.

Hertil kommer, at den politik, som Rigsfællesskabet fører i IWC og har ført i mange år, ikke er i harmoni med den politik, som langt de fleste af de øvrige EU-lande, som er med i IWC fører. Hvor Rigsfællesskabet i IWC støtter og stimulerer en midtsøgende politik, går de øvrige EU lande, der er med i IWC, i varierende grad imod enhver genoptagelse af hvalfangst.

Hvis forslaget vedtages i sin nuværende form – med Danmarks medvirken - er det uklart, om Danmark i længden vil kunne opretholde særordningen for Grønlands hvalfangst, som yder et ikke ubetydeligt bidrag til samfundshusholdningen i Grønland (aktuelt 206 store hvaler pr. år). En fælles EU-politik i den foreslåede form med Danmarks medvirken vil også være i strid med Færøernes interesser.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Flere medlemsstater gjorde ved præsentationen ved miljørådsmødet den 20. februar 2007 opmærksom på, at der var delt kompetence på området samt at Kommissionen alene havde observatørstatus i IWC, og det var væsentligt, at medlemsstaterne deltog direkte i IWC forhandlingerne. **Disse holdninger er siden blevet bekræftet i de faste repræsentanternes komité (Coreper), hvor blot ét medlemsland direkte støttede EU-kommissionens konkrete forslag.**

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. **Folketinget er orienteret om sagen ved Udenrigsministeriets grundnotat oversendt den 14. marts 2007.**